

ZAKOŃCZENIE

POSTFACE

Zgromadzone w niniejszej publikacji materiały z konferencji międzynarodowej dotyczącej problematyki kościelnej Podlasia i Lubelszczyzny przełomu XIX i XX stulecia wydają się cenne przynajmniej z dwóch powodów, które warto choćby w skrócie podkreślić. Stanowią one mianowicie zwarty zespół artykułów, które będąc z natury wycinkową prezentacją zagadnień dziejowych, dobrze się ze sobą komponują, dając zarówno pewien spójny ogląd czynników zewnętrznych i ich wpływu na lokalną sytuację kościelną pod rosyjskim zaborem, jak również prezentując wewnętrzną sytuację instytucji Kościoła i życia wspólnoty jego członków w kontekście szykan oraz prześladowań narodowościowych i wyznaniowych. Tym samym ten zwięzły zbiór może służyć studentom i pasjonatom historii do szybkiego i adekwatnego zorientowania się w omawianej problematyce, z uwzględnieniem wszakże jego niemonograficznego charakteru. Ponadto zebrane artykuły pozwalają dostrzec wagę literatury pamiętnikarskiej, niosącej w sobie znaczący zasób drobnych faktów, obiegowych interpretacji oraz indywidualnych przemyśleń dających czytelnikowi nie tylko poczucie obcowania z żywą tkanką społecznych dziejów, ale także osobistego dialogu z autorem, co wydaje się nawiązaniem do słabnącego przecież międzypokoleniowego przekazu wiedzy i mądrości.

Na koniec warto jeszcze wspomnieć, że w kształtujących się w początkach 2022 r. zamysłach organizacyjnych konferencji istniała propozycja skorzystania z wykładu jednego z pracowników naukowych Katolickiego Uniwersytetu we Lwowie. Wojna przeciw Ukrainie rozpoczęta przez Rosję 24 lutego 2022 r. przekreśliła te

~ Zakończenie ~

plany z racji niemożności dopięcia na czas tego rodzaju zamysłu. W ten sposób tenor pamiętników ks. Dębińskiego – z należnym zachowaniem proporcji – nie okazał się być jedynie pieśnią przeszłości.